

HOCAM ŞİNASİ TEKİN

Dr. Efrasiyap GEMALMAZ

Hocam Şinasi Tekin'i 1959-1960 ders yılında tanıdım. Şinasi Bey Eski Türkçe dersine gelirdi bize. O, bir hocadan çok, bir ağabey gibi davranırdı öğrencilerine. Derslerde beş, bazen altı öğrenci olurduk: Banıççek Kırzioğlu, Meziyet Çamurdan, Hüseyin Ayan, İkrâm Kayaer, Necmettin Yazıcı ve ben... Onun dersi, bir dersten çok, sanki bir öğrenme oyunuydu. Buna bir tür "suyu kaynağından içme oyunu" da diyebiliriz. Henüz fotokopi makinelerinin hayatımıza girmediği bir devirde, Hocamızın, sayfa fotoğrafları halinde elimize tutuşturduğu orijinal metinler üzerinde, her birimiz, günlerce öncesinden, akla gelebilecek bütün imkanları kullanarak, kütüphaneden yararlanarak, hatta başka hocalarımıza ve birbirimize de danışarak ayrı ayrı çalışır; hazırlığımızı yapar gelirdik. Hocamız kısa bir konuşmayla dersi başlatır; arkasından biz sırasıyla önce yaptığımız yorumsuz transliterasyonlarımızı, sonra yorumlarımızı tartışır; incelediğimiz metnin dilinin, sestem semantiğe kadar her düzeydeki gramer kurallarını "şekil ve mânâ münasebetleri"ni de dikkate alarak bulup kavramaya çalışırdık. Hocamız, tartışmalarımızın aksayan taraflarını, kısa, örneklendirilmiş özlü sorular sorarak bize buldurup mümkünse düzeltirmeye çalışırdı. Derslere zihnimizde sorularla girer; derslerden zihnimizde cevaplarını arayacağımız yeni sorularla çıkardık... Ezberlemez; akılda kalması gerekenleri aklımızda tutardık; öğrenmek buydu işte. Ondan öğrenmeyi öğrendik.

Ankara'da bir süre Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türkoloji Bölümü'nde okuduktan sonra ailemin bulunduğu Erzurum'da Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nin Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne naklen gelmiştim. Eski Türkçe konusunda, özel ilgim; beraberimde getirdiğim, başta TDK ve DTCF yayınları olmak üzere epeyce bir kaynağım ve Ankara'daki hocalarımdan Saadet Çağatay'ın ve Hasan Eren'in derslerinden edindiklerimle bir öğrenci için oldukça iyi bir birikimim vardı... Bu ilgi ve birikimim beni hocama daha çok yaklaştırdı. Hocamızın yönetmelik gereği yaptığı sınavlar da derslerinden farklı değildi. Sınıf arkadaşımız ve Ağabeyimiz Hüseyin [Ayan] Beyi çağırır; ona her birimize verilmek üzere birbirinden farklı beş on satırlık metin fotoğrafları verir; sabah saat 10:00'dan öğleden sonra 05:30'a kadar bu metinler üzerinde gerekli çalışmaları yapmamızı isterdi. Çalışırken her türlü kaynaktan yararlanmak; başkalarına ve birbirimize danışmak hakkına sahiptik. Bu yöntem,

kendimizi, nasıl olursa olsun sınıf geçeyim galesi içinde olan birer öğrenci gibi değil; önemli işler başaran birer araştırmacı olarak hissetmemizi sağlar; bize bir sınav stresinden çok, bir işe yarama zevki verirdi. Hocamız cevaplarımızı tartışır; yanlışları düzeltilmiş, eksikleri tamamlanmış kağıtlarımızı bize dağıtırdı. Bize güveni, kendimize güvenimizin kaynağı olurdu.

Mezun olduğum zaman hocam, yanlış hatırlamıyorsam Almanya'daydı. Bir yıl kadar Atatürk Üniversitesi Kütüphanesi'nde çalıştım. Sonra Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne Türk Dili Asistanı oldum. Geldiğinde onun asistanıydım. Asistanı olduğum sürece her gün öğleden sonralarını beni yetiştirmek için ayırdı. Onan bilgi edinmenin yollarını öğrendiğim gibi, hocalığı da öğrendim. Bazen sınıfta bana ders yaptırır; dinler; dersten çıkınca, cesaretimi artırıcı, kırıcı olmayan eleştirilerini yapardı. Öğrencilerimden gerektiğinde hoş olmayan davranışlarım, yanlışlarım, eksiklerim için özür dilemeyi; onları, gençken birer arkadaş; orta yaşlarımda birer küçük kardeş; ihtiyarlığım da birer evlat olarak görmeyi ondan öğrendim. Ona çok şey borçluyum. Hocalık yaptığım sürece hep onu örnek aldım: Öğretirken öğrendim. Giderek sınıflar kalabalıklaştı; hocamın yöntemini uygulamak zorlaştı; zorunlu ufak tefek değişiklikleri yaparak emekli oluncaya kadar ondan edindiğim hocalık yöntemlerini yaşatmaya çalıştım. Yaptığım sınavları bile, onun gibi, öğretmek amacıyla kullandım. Bir hafta sınav yaptımsa; ertesini hafta öğrencilerimle sınav sorularının doğru cevaplarını tartışıp değerlendirme ölçütlerini belirledik; daha sonraki hafta da sınav kağıtlarını, yanlışları düzeltilmiş, eksikleri tamamlamış, notları hesaplamış olarak öğrencilerime dağıttım. Her öğrencim sadece kendi kağıdını değil, dilediği arkadaşının kağıdını da görme hakkına sahipti. Başlangıçta kağıtlara yapılan itirazları da değerlendirdikten sonra not icmalleri tamamlar kağıtları öğrencilerime bıraktım. Kağıtların hocalar tarafından arşivlenmesi kuralı getirilinceye kadar bunu böyle sürdürdüm. Bütün bürokratik zorlamalara rağmen, yine de, son yıllarda, öğrencilerime kağıtlarını hiç olmazsa 24 saat müddetince incelemek ve itirazlarını yapmak, hatta isterlerse kağıtlarının fotokopisini alıp gerektiğinde incelemek üzere saklamak hakkını tanıdım. Hocamdan öğrendiğim öğrenme oyununu öğrencilerimle oynamaya, onlarla yaşatmaya çalıştım.

Emekli olmama bir yıl kala, bana, Amerika'da eşi Gönül [Alpay-Tekin] hanımla editörlüğünü yaptığı "Journal of Turkish Studies" adlı derginin koleksiyonuyla, yine birlikte editörlüklerini yaptıkları hemen bütün eserleri, her biri üçer karton koli ihtiva eden üç büyük çuval halinde göndermişti. Çuvalları postahanedan alıp, dökümünü genç arkadaşlara yaptırıp Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Kütüphanesine hocamın başışı olarak devretmiştim. Benim için ne büyük sevinç; Enstitü için ne büyük kazanç! İnternet çıktıktan sonra, şu son birkaç yıldır, Hocamla daha sık yazışıyorduk. Beni eşimle birlikte Cunda adasına davet etti. Orada Amerikalı öğrencileriyle tanıştıracak; onlara bir konuşma yapacaktım. Ne iyi ki gittik ve onu son bir kere daha dünya gözüyle görebildik.

16 Eylül 2004 perşembe sabahı hocam vefat etmiş. Orhan [Okay] hocamızın 18 Eylül 2004 günü sabahı açtığı telefon sayesinde Fatih Camiindeki cenaze namazına yetişebildik. Edirnekapı'ya götürüp defnettik. Mekanı cennet olsun, nur içinde yatsın, elden bir şey gelmiyor. Takdiriilahî, bu kadarmış diyebiliyorum. Evet; Şinasi Bey hocamdı. Hem de eşi kolay kolay bulunmaz bir hoca idi. Devletimiz onu gurbette çalışmaya adeta itti... Uzun hikaye... Belki de Türklükbilgisi bakımından iyi de oldu. Türkiye'de olsaydı, günümüz şartlarında Amerika'daki kadar verimli olabilme ortamını bulabilir miydi? Sanmıyorum. Ancak şunu biliyorum ki, ben burada olduğum halde, aklım onunki kadar burada değildi. O bu gelişinde sanki gitmek istemedi. Vatan toprağına gömülmenin onu mutlu ettiğini hayal ediyorum...

27 Ocak 2005